

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 maja 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Szewczyk
Sędziowie:	SSA Barbara Górczanowska (spr.) SSO del. Marek Boniecki
Protokolant:	st.sekr.sądowy Katarzyna Wilczura

po rozpoznaniu w dniu 14 maja 2014 r. w Krakowie na rozprawie
sprawy z powództwa Syndyka masy upadłości (...) Budownictwo Sp. z o.o. w K. w upadłości likwidacyjnej
przeciwko (...)Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S.K.A. w K.
o zapłatę
na skutek apelacji strony pozwanej
od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach
z dnia 30 października 2013 r. sygn. akt VII GC 214/13

oddala apelację i zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 2 700zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 14 maja 2014 r.

Powód Syndyk Masy Upadłości (...) Budownictwo Spółka z o.o. w K. w upadłości likwidacyjnej domagał się zasądzenia od strony pozwanej „(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” (...) w K. kwoty 168.026,33 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 21 lutego 2012 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami postępowania, tytułem części wynagrodzenia za wykonanie robót budowlanych, zatrzymanego przez stronę pozwaną jako kaucja na poczet usunięcia wad, stanowiąca 2,5% wynagrodzenia netto.

W zarzutach do wydanego w sprawie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym pozwany wniósł o jego uchylenie i o oddalenie powództwa zarzucając – między innymi - rozliczenie kaucji z wynagrodzeniami podwykonawców powoda i

wadami wykonanych robót budowlanych, dokonanie potrącenia wierzytelności pozwanego z wierzytelnością powoda i zgłoszenie wierzytelności do masy upadłości.

Wyrokiem z dnia 26 lutego 2013r. Sąd Okręgowy w Kielcach Wydział VII Gospodarczy utrzymał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 4 grudnia 2012r. Sądu Okręgowego w Kielcach Wydział VII Gospodarczy sygn. akt VII GNC 378/12 w całości w mocy. Wyrokiem z dnia 10.07.2013r. sygn. I ACa 606/13 Sąd Apelacyjny w Krakowie, w następstwie apelacji pozwanego, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Kielcach do ponownego rozpoznania z uwagi na nierozpoznanie zarzutu nieistnienia wierzytelności z powodu potrącenia dokonanego w oświadczeniu zwołionym stronie powodowej jeszcze przed wytoczeniem niniejszego procesu.

Wyrokiem z dnia 30 października 2013 r. Sąd Okręgowy w Kielcach VII Wydział Gospodarczy uchylił nakaz zapłaty Sądu Okręgowego w Kielcach Wydziału VII Gospodarczego z dnia 4 grudnia 2012 r. co do kwoty 51.482,16 zł. z ustawowymi odsetkami od tej kwoty zasądzonymi od dnia 21 lutego 2012 r. do dnia zapłaty oraz co do kosztów procesu w kwocie 3.617 zł i w tej części powództwo oddalił. W pozostałym zakresie nakaz zapłaty utrzymał w mocy. Ponadto Sąd zasądził od Syndyka masy upadłości (...) Budownictwo Spółki z o.o. w K. w upadłości likwidacyjnej na rzecz (...)Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (...)w K. kwotę 799,08 zł tytułem kosztów procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na ustaleniu, że w dniu 21 października 2010r. strony zawarły umowę o roboty budowlane na wykonanie stanu surowego obiektu - Kompleksu Biurowego „(...)” w P. budynku(...). Przedmiot umowy został szczegółowo określony w § 3, wynagrodzenie na kwotę 6.305.000 zł. netto plus VAT. Zgodnie z § 27 ust. 1 pkt a) i ust. 2 zabezpieczeniem roszczeń pozwanego wynikających z umowy była kaucja na poczet usunięcia wad stanowiąca 2,5% zafakturowanego wynagrodzenia netto należnego wykonawcy. Kaucja ta miała być zwrócona w terminie 30 dni od wezwania pozwanego przez wykonawcę do jej zwrotu, wezwanie to nie mogło nastąpić wcześniej niż przed podpisaniem przez pozwanego protokołu usunięcia wad stwierdzonych w protokole odbioru końcowego, warunkowego, chyba że pozwany zaspokoi z tej kaucji przysługujące mu roszczenia. W przypadku zaakceptowania przez pozwanego umów zawartych przez wykonawcę z podwykonawcami zapłata wynagrodzenia na rzecz wykonawcy miała nastąpić pod warunkiem przedłożenia przez niego z każdą fakturą oświadczenia podwykonawców o nie zaleganiu wykonawcy z płatnościami na ich rzecz. Do czasu przedstawienia takich oświadczeń pozwany miał prawo powstrzymać się z płatnością wynagrodzenia, albo na podstawie pisemnego wezwania podwykonawcy skierowanego do niego uiścić żadaną przez podwykonawcę kwotę i pomniejszyć o nią wynagrodzenie należne wykonawcy. Pozwany miał przy tym prawo we własnym zakresie zweryfikować wysokość wynagrodzenia przysługującego podwykonawcy (§ 13 ust. 4 lit. a) i b)). Zgodnie z § 5 ust. 27 lit. c) wykonawca był odpowiedzialny za zachowanie porządku na budowie, w tym usuwania na bieżąco zbędnych materiałów i śmieci. W stanowiącym załącznik nr(...) do umowy Regulaminie budowy, w art. 6 ust. 3 i 5, obowiązkiem wykonawcy było utrzymanie czystości i porządku na placu budowy, systematyczne wywożenie zbędnych odpadów i opakowań na swój koszt. W przypadku niewykonania tych obowiązków inwestor miał prawo to zrobić a kosztami obciążyć wykonawcę. Po zakończeniu prac wykonawca miał obowiązek usunąć swoje urządzenia z placu budowy i oczyścić teren, w przypadku niewykonania mógł to zrobić inwestor, a kosztami obciążyć wykonawcę. Umowa była aneksowana. Aneks nr (...) rozszerzono zakres robót i podwyższono wynagrodzenie do kwoty 6.721.053 zł. netto oraz dokonano podziału robót na dwie fazy. W dniu 19.10.2011r. strony podpisały protokół końcowy odbioru robót - Faza I budynku (...), potwierdzając w nim, że wykonawca usunął usterki wymienione w protokole warunkowego odbioru końcowego robót z dnia 23.09.2011r.

Jak ustalił Sąd Okręgowy, w trakcie wykonywania robót, na podstawie protokołów częściowych odbiorów robót powód obciążył pozwanego fakturami: nr (...) z dnia 30.11.2010r. na kwotę 243.772,86 zł., nr (...) z dnia 30.09.2011r. na kwotę 91.102,73 zł., nr (...) z dnia 31.07.2011r. na kwotę 235.099,57 zł., nr (...) z dnia 30.06.2011r. na kwotę 600.645,78 zł., nr (...) z dnia 31.05.2011r. na kwotę 1.247.046,64 zł., nr(...)z dnia 30.04.2011r. na kwotę 1.232.106,08 zł., nr (...)z dnia 31.03.2011r. na kwotę 1.725.549,61 zł, nr (...)z dnia 28.02.2011r. na kwotę 1.264.332,46 zł., nr (...)z dnia 31.01.2011r. na kwotę 1.322.344,89 zł., nr(...)z dnia 30.12.2010r. na kwotę 290.393,57 zł. Z faktur tych pozwany tytułem kaucji zatrzymał odpowiednio następujące kwoty: 5.994,41 zł, 2.222,02 zł, 5.734,14 zł, 14.649,90 zł, 30.415,77 zł, 30.051,37 zł, 42.086,58 zł, 30.837,38 zł, 32.252,31 zł, 7.140,83 zł. Pismem z dnia 19 stycznia 2012r. powód zwrócił się do pozwanego, powołując się na § 27 pkt 2 umowy, o zwrot zatrzymanej kaucji na poczet

usunięcia wad stanowiącej 2,5% zafakturowanego wynagrodzenia netto należnego wykonawcy. Fakturą nr (...) z dnia 14.12.2011r. Firma (...) D. B. obciążyła pozwanego kwotą 32.838,54 zł. tytułem kosztów sprzątnięcia za okres od 15.11.2011r. do 13.12.2011r. Poniesienie tych kosztów oraz ich wysokość pozwany potwierdził na zestawieniu tychże prac z 14.12.2011r. Konieczność zatrudnienia firmy sprzątajacej pozwany uzasadnił w notatce służbowej z 14.11.2011r. faktem nieusunięcia śmieci i odpadów budowlanych z placu budowy przez wykonawców. Sposób rozliczenia kosztów sprzątnięcia pomiędzy poszczególnymi wykonawcami robót pozwany przedstawił wykonawcom mailem z dnia 22.12.2011r. Na powoda przypadało 60 % tych kosztów tj. kwota 15.332,25 zł. W dniu 30.04.2012r. pozwany obciążył powoda fakturą za sprzątnięcie budynku (...) na kwotę 15.332,25 zł.

W dniu 30.04.2012r. pozwany obciążył powoda notą księgową nr (...) na kwotę 219.750 zł. tytułem odszkodowania z tytułu usunięcia usterek określonych w protokołach odbioru według zestawienia stanowiącego załącznik do noty. W zestawieniu tym wymieniono nieusunięte przez powoda wady w budynkach (...) i (...) oraz (...). W tym tylko jedna usterka o wartości 1.000 zł. dotyczyła umowy z dnia 21.10.2010r. o wykonanie stanu surowego obiektu Fazy I potwierdzonej protokołem odbioru z 19.10.2011r.

Sąd pierwszej instancji podał ponadto, że strony łączyła zawarta w dniu 2.12.2008r. umowa na wykonanie ścian murowych budynków(...) które to roboty dotyczące budynków (...) i (...) zostały częściowo odebrane protokołem z dnia 4.02.2010r. Odbiór końcowy Fazy II budynku (...) objętego umową z dnia 21.10.2010r. nastąpił w dniu 22.05.2012r. W dniu 4.04.2012r. (...) Sp. z o.o. w G. - podwykonawca powoda, zwrócił się do pozwanego z żądaniem zapłaty nieuregulowanych przez powoda należności za dostarczone materiały na budowę w kwocie 136.029,14 zł. Powyższą należność na rzecz podwykonawcy pozwany uregulował w maju 2012r. W dniu 10.04.2012r. R.-K. Przedsiębiorstwo Usługowo Handlowe L. K.- podwykonawca powoda zażądał od pozwanego zapłaty kwoty 75.881,59 zł. za roboty wykonane w okresie od maja do lipca 2011r. za które powód nie uregulował należności. Powyższą kwotę pozwany zapłacił na rzecz podwykonawcy 10.05.2012r. W dniu 10.04.2012r. (...) s.c. M. R., R. R., M. R. w S. - podwykonawca powoda, zażądał od pozwanego zapłaty kwoty 7.724,40 zł. za wykonane na zlecenie powoda prace geodezyjne. W dniu 1.06.2012r. pozwany powyższą należność na rzecz podwykonawcy uregulował. Powyżsi podwykonawcy zostali zgłoszeni inwestorowi odpowiednio w dniach 12.10.2010r., 8.10.2010r. i 2.11.2010r. jako podwykonawcy powoda na budynkach F i E. Fakt zapłaty podwykonawcom wynagrodzenia bezpośrednio przez powoda potwierdzili świadkowie P. S., J. S., M. C.. W dniu 1.08.2012r. pozwany zgłosił swoją wierzytelność w postępowaniu upadłościowym V GUP 9/12 toczącym się wobec powodowej spółki. W postępowaniu tym pozwany zgłosił wierzytelność w kwocie 454.717,38 zł. oraz złożył oświadczenie o jej potrąceniu z wierzytelnościami upadłego w kwocie 1.360.477,27 zł. Pozwany zgłosił do potrącenia następujące wierzytelności: w kwocie 15.332,25 zł. objętą fakturą nr (...) z 30.04.2012r. tytułem kosztów sprzątnięcia budynku (...) wchodzącego w skład kompleksu biurowego (...); w kwocie 219.750 zł. objętą notą księgową nr (...) z 30.04.2012r. tytułem odszkodowania za nieusunięcie wad robót budowlanych; w kwocie 219.635,13 zł. obejmującej kwoty zapłacone przez pozwanego podwykonawcom powoda (...) Sp. z o.o. w G. - kwota 136.029,14 zł., R.-K. Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe L. K.- kwota 75.881,59 zł., (...) s.c. - kwota 7.724,40 zł. Wierzytelność w kwocie 219.635,13 zł. pozwany potrącił z zatrzymanymi z faktur powoda kaucjami gwarancyjnymi z faktur: nr (...) z 31.05.2011r. i (...) z 31.07.2011r., zaś wierzytelności w kwocie 15.332,25 zł. i 219.750 zł. z kaucjami gwarancyjnymi z faktur: nr (...) z 30.11.2010r., (...)z 30.12.2010r., (...) z 30.09.2011r. Z faktury nr (...) pozwany zatrzymał kaucję w kwocie 30.415,77 zł., nr (...) w kwocie 5.734,14 zł., nr (...)w kwocie 5.994,41 zł., nr (...)w kwocie 7.140,83 zł., nr (...) w kwocie 2.222,02 zł.

Sąd Okręgowy podkreślił, że pozwany złożył oświadczenie o potrąceniu swojej wierzytelności w kwocie 454.717,38 zł z wierzytelnościami powoda w kwocie 1.360.477,27 zł w dniu 1.08.2012r. wraz ze zgłoszeniem wierzytelności w postępowaniu upadłościowym toczącym się wobec (...)Sp. z o.o. W przypadku skutecznego potrącenia zgłoszona przez pozwanego do potrącenia wierzytelność uległaby umorzeniu do wysokości wierzytelności niższej, czyli do kwoty 168.026,33 zł dochodzonej przez powoda niniejszym pozwem, stosownie do art. 498 § 2 k.c. Oznaczałoby to, że w dniu wytoczenia powództwa tj. w dniu 22.11.2012r. wierzytelność powoda nie istniała albowiem wygasła na skutek potrącenia. Sąd wskazał, że powód żąda zwrotu zatrzymanej przez pozwanego kaucji na poczet usunięcia wad robót w wysokości 2,5% wynagrodzenia potrąconej z następujących faktur:(...), (...), (...), (...). Złożone przez pozwanego

w dniu 1.08.2012r. oświadczenie o potrąceniu nie obejmuje zatem wszystkich kwot zatrzymanych na poczet kaucji objętych powyższymi fakturami. I tak, z kaucji w kwocie 30.415,77 zł - faktura nr (...) i w kwocie 5.734,14 zł - faktura nr (...), pozwany potrącił swoją wierzytelność w kwocie 219.635,13 zł tytułem kwot zapłaconych na rzecz podwykonawców powoda. Z kaucji w kwocie 5.994,41 zł - faktura nr (...), w kwocie 7.140,83 zł - faktura nr (...), w kwocie 2.222,02 zł - faktura nr (...), pozwany potrącił swoją wierzytelność w kwocie 15.332,25 zł tytułem kosztów sprzątnięcia budynku (...)objętą fakturą z 30.04.2012r. oraz w kwocie 219.750 zł. stanowiącą odszkodowanie z tytułu nieusunięcia przez powoda wad robót budowlanych objętą notą księgową nr (...) z 30.04.2012r. Oświadczeniem o potrąceniu nie zostały zatem objęte zatrzymane przez pozwanego na poczet kaucji kwoty z faktur nr (...).

Odnosząc się do zarzutu powoda dotyczącego niezasadności zapłacenia wynagrodzenia na rzecz podwykonawcy (...) Sp. z o.o. bowiem był to dostawca, a nie wykonawca robót budowlanych, Sąd Okręgowy wskazał, że przepis art. 647^{((1))} § 5 k.c. przewiduje solidarną odpowiedzialność wykonawcy i inwestora za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę. Dla odpowiedzialności inwestora nie ma znaczenia jaki rodzaj umowy łączył wykonawcę z podwykonawcą, o odpowiedzialności tej przesądza to czy prace wykonane przez podwykonawcę wchodziły w skład obiektu stanowiącego przedmiot umowy o roboty budowlane łączącej wykonawcę z inwestorem. Pozwany wykazał, że podwykonawcy którzy zażądali od niego po wykonaniu prac zapłaty wynagrodzenia niezapłaconego przez powoda mieli status podwykonawców, że wystąpili do niego z żądaniem zapłaty oraz że dokonał na ich rzecz zapłaty wynagrodzenia w kwotach 136.029,14 zł - na rzecz (...) Sp. z o.o., 75.881,59 zł - na rzecz R.-K. (...), 7.724,40 zł - na rzecz (...) s.c. M. R., R. R., M. R.. Powód nie kwestionował, że podwykonawcy wykonali roboty o powyższej wartości oraz że za roboty te im nie zapłacił. Fakt uregulowania przez pozwanego wynagrodzenia należnego podwykonawcom powoda na podstawie ich pisemnego wezwania, uprawniał pozwanego do pomniejszania o wypłacone kwoty wynagrodzenia powoda. Odnosząc się do zarzutów powoda odnośnie kwoty 15.332,25 zł stanowiącej koszty uprzątnięcia placu budowy budynku(...) Sąd powołał się na § 5 ust. 27 lit. c) umowy z 21.10.2010r. oraz art. 6 ust. 3 i 5 załącznika nr (...) do umowy, które zobowiązywały powoda do utrzymywania porządku i czystości na placu budowy, usuwania na bieżąco na swój koszt śmieci i zbędnych materiałów w trakcie trwania robót oraz po ich zakończeniu. W przypadku nieusuwania śmieci i odpadów prace te mógł wykonać pozwany a poniesionymi z tego tytułu kosztami obciążyć wykonawcę. W notatce z dnia 14.11.2011r. pozwany stwierdził fakt nieusunięcia przez wykonawców, w tym powoda, śmieci i odpadów z placu budowy po zakończeniu robót budowlanych przy budynku (...). Prace te wykonała na zlecenie pozwanego firma (...) D. B., obciążając pozwanego z tego tytułu fakturą na kwotę 32.838,54 zł. Poniesionymi z tego tytułu kosztami pozwany obciążył każdego z wykonawców, informując ich o tym pisemnie w dniu 22.12.2011r. oraz przedstawiając dokładne wyliczenie tych kosztów. Powód został obciążony przez pozwanego kosztami sprzątnięcia w kwocie 15.332,25 zł fakturą z dnia 30.04.2012r., co Sąd uznał za uzasadnione w świetle treści umowy. Zdaniem Sądu umorzeniu na skutek potrącenia dokonanego przez pozwanego dniu 1.08.2012r. uległa wierzytelność powoda obejmująca zatrzymane kaucje gwarancyjne z faktury nr (...) w kwocie 30.415,77 zł i z faktury nr (...) w kwocie 5.734,14 zł - w łącznej kwocie 36.149,91 zł. Wierzytelność ta została potrącona z wierzytelnością pozwanego w kwocie 219.635,13 zł powstałą na skutek zapłaty przez pozwanego wynagrodzenia należnego podwykonawcom powoda na podstawie art. 647^{((1))} § 5 k.c. i zapisów umownych. Na skutek dokonanego wyżej potrącenia uległa także umorzeniu wierzytelność powoda obejmująca zatrzymane kaucje gwarancyjne z faktury nr (...) w kwocie 5.994,41 zł, nr (...)w kwocie 7.140,83 zł, nr (...) w kwocie 2.222,02 zł. Wierzytelność ta do kwoty 15.332,25 zł została potrącona z wierzytelnością pozwanego z faktury z dnia 30.04.2012r. obejmującą koszty sprzątnięcia w kwocie 15.332,25 zł. Z faktury nr (...) pozostała zatem niepotrącona kaucja w kwocie 25,01 zł. Odnosząc się do potrącenia wierzytelności w kwocie 219.635,13 zł, z którą pozwany oprócz wierzytelności w kwocie 15.332,25 zł potrącił zatrzymane kaucje z faktur powoda nr(...), (...), Sąd pierwszej instancji zauważył, że z treści noty księgowej nr (...) z 30.04.2012r. wynika, że jest to odszkodowanie z tytułu usunięcia usterek w budynkach (...). Umowa na poczet której zostały zatrzymane kaucje, których zwrotu żąda powód dotyczyła budynku (...) pozostałe budynki były objęte umową z 2.12.2008r. Jeżeli będąca przedmiotem potrącenia wierzytelność była wierzytelnością odszkodowawczą dochodzą w oparciu o art. 471 k.c., to pozwany musiałby wykazać, że poniósł szkodę w postaci kosztów usunięcia wad, do usunięcia których zobowiązany był wykonawca robót. Takich dowodów w trakcie procesu

pozwany nie przedłożył. W związku z powyższym Sąd przyjął, że umorzeniu na skutek potrącenia uległa wierzytelność powoda dochodzona pozwem w kwocie 51.482,16 zł (36.149,91 zł + 15.332,25 zł).

Sąd Okręgowy uchylił zatem nakaz zapłaty z dnia 4.12.2012r. co do powyższej kwoty i odsetek od niej zasądzonych od dnia 21.02.2012r. oraz co do kosztów procesu w kwocie 3.617 zł i w tej części powództwo oddalił; w pozostałej części nakaz zapłaty utrzymał w mocy uznając powództwo w tym zakresie za zasadne na podstawie art. 496 k.p.c. O kosztach procesu orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. i 108 § 1 k.p.c. rozdzielając je stosunkowo.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniosła strona pozwana (...)Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (...). zaskarżając go w części dotyczącej utrzymania nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Kielcach Wydziału VII Gospodarczego z dnia 4 grudnia 2012 r. w mocy ponad kwotę 51.482,16 zł, tj. do kwoty 116.544,17 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 lutego 2012 r. oraz kosztami procesu. Zaskarżonemu wyrokowi strona pozwana zarzuciła:

1. Naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na wynik postępowania, to jest art. 233 § 1 k.p.c. - poprzez błędną ocenę zebranego materiału dowodowego polegającą na przyjęciu, iż pozwany potrącił z zatrzymanych kaucji jedynie kwotę 51.482,16 zł, podczas gdy z zebranego materiału wynika, iż doszło do umorzenia całości zgłoszonego przez powoda roszczenia wobec oświadczenia o potrąceniu w kwocie 454.717,38 zł,

2. Naruszenie prawa materialnego, to jest art. 498 k.c. - poprzez jego niezastosowanie w odniesieniu do kwoty 116.544,17 zł i dokonanie potrącenia jedynie kwoty 51.482,16 zł pomimo, że do potrącenia została zgłoszona wierzytelność pozwanego w kwocie przenoszącej wartość roszczenia powoda, czyli kwota 454.717,38 zł, a co za tym idzie wierzytelność powoda w dacie zgłoszenia powództwa nie istniała, albowiem wygasła w całości na skutek potrącenia.

Wskazując na powyższe zarzuty strona pozwana wносиła o zmianę wyroku w zaskarżonej części i uchylenie w całości nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Kielcach VII Wydział Gospodarczy z dnia 4 grudnia 2012 r. t. wydanego w sprawie o sygn. akt VII GNC 378/12 oraz oddalenie powództwa w całości; zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego przez radcę prawnego, według norm przepisanych; względnie o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach VII Wydział Gospodarczy z dnia 30 października 2013 r. w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej jest nieuzasadniona a podniesione w niej zarzuty Sąd Apelacyjny uznał za nietrafne i nie wykazujące wadliwości wydanego rozstrzygnięcia. Przede wszystkim nie jest uzasadniony zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., gdyż strona pozwana wskazała jedynie ogólnikowo, że uchybienie to polegało na błędnej ocenie zebranego materiału dowodowego polegającej na przyjęciu, iż pozwany potrącił z zatrzymanych kaucji jedynie kwotę 51.482,16 zł, podczas gdy z zebranego materiału wynika, iż doszło do umorzenia całości zgłoszonego przez powoda roszczenia wobec oświadczenia o potrąceniu w kwocie 454.717,38 zł. Strona pozwana nie sprecyzowała jednak, w czym owo naruszenie wskazanego przepisu się przejawiało. Tymczasem w orzecznictwie powszechnie przyjmuje się, że dla skuteczności zarzutu naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. niezbędne jest wykazanie - przy użyciu argumentów jurydycznych - że Sąd naruszył ustanowione w nim zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów, a więc że uchybił podstawowym regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów oraz że naruszenie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy. Za niewystarczające należy zaś uznać zaprezentowanie przez skarżącego stanu faktycznego wynikającego z odmiennego od Sądu I instancji przekonania o doniosłości (wadze) poszczególnych dowodów (zob. wyrok SN z dnia 14 stycznia 2000 r., III CKN 1169/99, OSNC z 2000 r., z. 7 - 8 poz. 139, wyrok SN z dnia 25 listopada 2003 r., II CK 293/02, Lex nr 151622 oraz wyrok SN z dnia 7 stycznia 2005 r., IV CK 387/04, Lex nr 177263). Sąd Okręgowy przy ocenie zgromadzonego materiału dowodowego uwzględnił wszystkie dowody przeprowadzone w postępowaniu, wszechstronnie rozważył zebrane dowody oraz wskazał kryteria, którymi kierował się przy ocenie dowodów. Dodać należy, że Sąd pierwszej instancji nie zakwestionował wiarygodności żadnego z przedstawionych dowodów, tym bardziej, że argumentacja strony pozwanej co do złożonego oświadczenia o potrąceniu opierała się na dokumentach. Nie sposób przyjąć, że Sąd pierwszej instancji

przy kształtowaniu podstawy faktycznej rozstrzygnięcia dopuścił się naruszenia wzmiankowanych wyżej przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że stan faktyczny sprawy ustalony został przez Sąd I instancji w sposób prawidłowy, zatem został przyjęty jako podstawa niniejszego rozstrzygnięcia.

W szczególności nie zasługuje na uwzględnienie zarzut apelacji dotyczący większego zakresu dokonania potrącenia niż ustalił Sąd pierwszej instancji na podstawie oświadczenia o potrąceniu, albowiem w wyroku z dnia 10 lipca 2013 r. I ACa 606/13 Sąd Apelacyjny przesądził już, że przedmiotem roszczenia powoda jest zapłata tej części wynagrodzenia za wykonanie robót budowlanych, która obejmuje zatrzymaną kaucję gwarancyjną w wysokości 2,5% wynagrodzenia wynikającego z wystawionych przez upadłego faktur. W pozwie powód wskazał konkretne faktury obejmujące wynagrodzenie, z których domaga się zapłaty. Także w oświadczeniu o potrąceniu (karta 151) strona pozwana dokonała potrącenia własnej wierzytelności z wierzytelnościami upadłego, wynikającymi z faktur, których numery wskazała. Wierzytelności te obejmowały także tę część wynagrodzenia, która została zatrzymana na poczet kaucji gwarancyjnych zgodnie z treścią umów o roboty budowlane, a więc zarówno kaucji w wysokości 3%, jak i kaucji 2,5%-owej. Wynagrodzenie stanowiące zatrzymaną 3%-ową kaucją gwarancyjną, którego także dotyczy powołane przez stronę pozwaną oświadczenie o potrąceniu, nie było przedmiotem niniejszego sporu i nie było dotychczas dochodzone. Zatem Sąd pierwszej instancji nie mógł odnosić się do tego, czy i w zakresie tej części wynagrodzenia do potrącenia doszło. Skoro oświadczenie o potrąceniu wraz z załączonymi specyfikacjami identyfikuje wierzytelności poprzez wskazanie numerów konkretnych faktur wystawionych przez upadłego, to tylko w odniesieniu do tych faktur można było przyjąć fakt wzajemnego umorzenia wierzytelności. Należy także zwrócić uwagę, że część objętej pozwem wierzytelności z tytułu zwrotu zatrzymanej kaucji gwarancyjnej w wysokości 2,5% wynika z niezafakturowanego wynagrodzenia w wysokości 8.229,70 zł, a zatem oświadczenie o potrąceniu tego zakresu nie mogło obejmować. Nie ma także racji apelujący kwestionując ustalenie Sadu Okręgowego w zakresie kwoty zatrzymanej kaucji faktury nr (...). Być może zatrzymano z tej faktury kaucję w wysokości 71.197 zł, jednakże w pozwie powód dochodził jedynie kwoty 30.415,77 zł (karta 4), zatem ustalenie Sądu pierwszej instancji w tym zakresie jest także prawidłowe.

Strona pozwana zarzuciła ponadto, że do potrącenia z wierzytelnością powoda doszło w szerszym rozmiarze, niż to przyjął Sąd Okręgowy. Jest to stanowisko nieuprawnione. W myśl art. 498 § 1 in principio k.c. istota potrącenia polega na dokonaniu kompensacji, w sytuacji gdy dwie osoby są wzajemnie w stosunku do siebie dłużnikami i wierzycielami, a jego bezpośrednim skutkiem jest umorzenie wierzytelności. Oświadczenie o potrąceniu winno wskazywać wierzytelności, objęte potrąceniem, a w razie potrzeby również zakres umorzenia albowiem o zakresie potrącenia, czyli wysokości umarzanych zobowiązań, decyduje sama strona, która potrącenia dokonuje. Może więc przedstawić do potrącenia nie całą wierzytelność, lecz jej oznaczoną część. W orzecznictwie przyjęto, że oznaczenie wierzytelności objętych zarzutem potrącenia stanowi uprawnienie jednego z wierzycieli dokonującego potrącenia (wyrok SN z dnia 27 listopada 2003 r., III CK 152/02, LEX nr 157288).

Wbrew stanowisku strony pozwanej sam fakt, że wysokość wierzytelności zgłoszonej do potrącenia przenosiła wartość wierzytelności powoda, nie doprowadził do wygaśnięcia wierzytelności powoda. Należy zwrócić uwagę, o czym wyżej była już mowa, że strona pozwana w swoim oświadczeniu o potrąceniu dokładnie określiła te wierzytelności powoda, z którymi dokonuje potrącenia własnych wierzytelności, w szczególności poprzez załączenie do oświadczenia specyfikacji zawierającej numery poszczególnych faktur, z których wierzytelności te wynikają. Sąd Okręgowy przeprowadził analizę oświadczenia o potrąceniu i dokładnie wskazał, które wierzytelności i z których faktur wynikające, uległy umorzeniu. Apelujący ustaleń Sądu Okręgowego w tym zakresie skutecznie nie podważył ani nawet się do nich nie odniósł.

Należy także zaakceptować stanowisko Sądu pierwszej instancji odnośnie potrącenia przez stronę pozwaną wierzytelności w kwocie 219.635,13 zł, wynikającej z noty księgowej nr (...) z 30.04.2012r. Strona pozwana nie kwestionowała, że wymieniona kwota stanowi odszkodowanie z tytułu usunięcia usterek w budynkach (...), oparte o art. 471 k.c., zatem trafnie Sąd przyjął, iż winny być wykazane przesłanki odpowiedzialności powoda, a żadnych dowodów w tym zakresie strona pozwana nie przedstawiła. Wprawdzie oświadczenie o potrąceniu ma charakter konstytutywny, jednakże sama wola potrącającego - bez spełnienia przesłanek określonych w art. 498 § 1 k.c. - nie

ma mocy umorzenia wierzytelności (M. Pyziak-Szafnicka (w:) System prawa prywatnego, t. 6, s. 1132 i n.). Jeżeli wierzytelności przedstawione do potrącenia nie spełniają wymaganych przesłanek w momencie złożenia oświadczenia o potrąceniu, to w świetle art. 498 § 1 k.c. nie mogą być one objęte potrąceniem, a w konsekwencji nie dotyczy ich skutek potrącenia, o którym mowa w art. 498 § 2 k.c. (wyrok SN z dnia 7 listopada 2013r., V CSK 554/12 - LEX nr 1412627). Na stronie, która powołuje się na potrącenie spoczywa zatem obowiązek wykazania w procesie odpowiednimi dowodami, że potrącenie objęte jej oświadczeniem złożonym poza procesem było skuteczne. Zatem powinna wykazać, że potrącana wierzytelność istniała i była wymagalna. Sąd Okręgowy przyjął, że brak jest podstaw dla stanowczego ustalenia, aby stronie pozwanej przysługiwała wobec powoda wierzytelność w kwocie 219.635,13 zł z tytułu odszkodowania, objęta oświadczeniem o potrąceniu, a Sąd Apelacyjny zaaprobował prowadzącą do takiego wniosku ocenę materiału dowodowego dokonaną przez Sąd I instancji. W konsekwencji za trafne należy uznać stanowisko, że strona pozwana nie wykazała, aby doszło do skutecznego potrącenia wzajemnych wierzytelności, prowadzącego do wygaśnięcia wierzytelności powoda w całości. W tej sytuacji brak było podstaw w stanie faktycznym do zastosowania przez Sąd Apelacyjny art. 498 § 2 k.c. w omawianym zakresie, ponieważ zarzut jego naruszenia przez niewłaściwe zastosowanie, uzasadniony przez stronę skarżącą nieuwzględnieniem rezultatu skutecznego potrącenia, okazał się chybiony. Brak było bowiem w materiale dowodowym podstaw do ustalenia, że stronie pozwanej przysługiwała ww. wierzytelność, co prowadziłoby do ustalenia skutecznego dokonania potrącenia wobec powoda.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji, na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. i § 6 pkt 5 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U nr 163 poz. 1348 z późn. zm.).

Ref. Sprawy

SSOI. D.